

GLÓZER RITA

A KIBESZÉLÉS ÖRÖME

Valóságshow a közösségi médiában

A ValóVilág 11 című valóságshow-sorozat médiatudományi szempontból figyelemre méltó mellékszála a különböző médiaplatformokon zajló intenzív nézői „kibeszelés”, amely ugyan nem teljesen előzmények nélküli, de mostani formájában a valóságtelevíziós műfaj befogadásának új, konvergens gyakorlataira irányítja a figyelmet. Az ismert valóságshow sorrendben tizenegyedik szériája 2022. november 20. és 2023. március 5. között volt látható az RTL Magyarország kereskedelmi televízió egyik csatornáján. Ez idő alatt a budapesti Nagytétényi úti stúdióba beköltöző játékosok életének minden mozzanatát rögzítették a villában elhelyezett kamerák, az ezekből a felvételekből összevágott és megszerkesztett napi összefoglaló műsort az RTL Kettő csatorna sugározta, akárcsak a BeleValóVilág című, a késő esti műsorsávban látható kísérőműsort. Ezek mellett új elemként a nézők az RTL+ előfizetéses streamingplatformon¹ a nap 24 órájában élőben is nyomon követhették a játékosok tevékenységét². A produkció korábbi szériáihoz hasonlóan a csatorna hivatalos weboldalának a Való Világ formátummal foglalkozó aloldalán³, illetve a hatodik széria óta a közönség bevonásában fontos szerepet játszó okostelefonos applikációban is megjelentek a VV11-hez kapcsolódó tartalmak és információk.

A produkció készítőinek felismerhető és jól nyomon követhető szándéka volt, hogy a televíziós tartalom körül a különféle közösségimédia-

...az eredetileg televíziós tartalom valójában a tévénézőknél jóval szélesebb közönséget ért el a közösségi és tartalommegosztó oldalak jóvoltából, pontosabban az ezeken jelen lévő felhasználók sokféle aktivitása (tartalmak továbbosztása, kedvelése, hozzászólás, különféle felhasználói tartalmak készítése) révén.

oldalakon minél intenzívebb és aktívabb nézői, felhasználói jelenléte generáljanak. Ennek érdekében a televíziós produkcióhoz kapcsolódó platformspecifikus tartalmakat gyártottak és tettek közzé annak hivatalos közösségimédia-fiókjában a Facebook⁴, az Instagram⁵ és a TikTok⁶ közösségi oldalakon. Ehhez kapcsolódóan a produkcióban részt vevő játékosok korábbi privát Instagram-fiókjait a játék időtartamára egységesen átnevezték,⁷ és bevonták az említett tartalomgyártásba, akik pedig közülük előzőleg nem rendelkeztek felhasználói fiókkal, azok számára újonnan létrehozták ezeket. A játékosok a villában – ugyan erősen korlátozott funkciókkal – képi és videós tartalmak készítésére használhattak okostelefonokat, ezek a tartalmak (nyilvánvalóan a műsor készítőinek közreműködésével) rendre kikerültek Instagram-oldalaikra.

A produkció saját közösségimédia-csatornáin és a játékosoknak a produkcióba bevont fiókjain túl számos más felületen jelentek meg a ValóVilág 11-gyel foglalkozó közösségimédia-tartalmak. A Facebookon nyílt és zárt rajongói csoportokban⁸ a televízióadások és a streamingszolgáltatás előfizetői vitatták meg egymással a legfrissebb villahíreket és fejleményeket. A YouTube videómegosztón több ismert videóblogger (Dancsó Péter, Osváth Zsolt, azaz ZSHOWtime, valamint a Budapest Eye csatorna, Melcsa, Csízi Ági) tett közzé úgynevezett reakcióvideókat, amelyekben a valóságshow egy-egy megosztó mozzanatával kapcsolatban fejtik ki a véleményüket, vagy reagálnak ezekre humoros, ironikus vagy komoly hangnemben, de mindenképpen kreatív formában. A mozgóképes tartalmak, elsősorban filmek és sorozatok klasszikus „kibeszélő” színtere a Reddit nevű platform, ahol például a szériához kapcsolódó subreddit⁹ biztosított teret az érdeklődőknek véleményük kifejtésére, megvitatására. Mindezekon túl számtalan egyéb, kisebb elérésű rajongói oldal, amatőr tartalomkészítői csatorna osztott meg vagy osztott újra a szériával foglalkozó képi, videós vagy szöveges tartalmakat, használt a VV11-re utaló hashtageket, címeket és egyéb elemeket. Összességében szembevetve, hogy az eredetileg televíziós tartalom valójában a tévénézőknél jóval szélesebb közönséget ért el a közösségi és tartalommegosztó oldalak jóvoltából, pontosabban az ezeken jelen lévő felhasználók sokféle aktivitása (tartalmak továbbosztása, kedvelése, hozzászólás, különféle felhasználói tartalmak készítése) révén. Ez a diszkurzív és disztributív tevékenység azonban nem spontán zajlott, a VV11-hez kapcsolódó tartalomdarabkák és interakciók generálásában nagyon fontos kezdeményező szerepet játszottak maguk a televíziós tartalom gyártói, szerkesztői.

Kiterjesztés és bevonás

■ Amint az közismert, a beköltözős valóságshow forgatókönyve a játékosok közönség általi be- és kiszavazására, az utóbbit megelőző párbajokra, a bent töltött időben pedig különféle szórakoztató, a résztvevők közötti versengést is magukban foglaló feladatokra épül. A VV11 *résztvevői* villabeli tartózkodásuk során különféle feladataik kapcsán – a televíziós összefoglalókban is követhető módon – többször említették, hangsúlyozták közösségimédia-aktivitásaikat, így a televíziónézők figyelmét ezen a módon ráirányították a produkció közösségi médiabeli kiterjesztésére. És fordítva: a VV11 idején hivatalossá tett Instagram-fiókjaikon megosztott tartalmakban gyakran arra biztatták a nézőket, hogy nézzék a ValóVilág11 televíziós produkciót, ezzel a tévés tartalom online promótereiként viselkedtek. A televíziós összefoglalók és a streamingtartalmak során gyakran jól

látható volt, amint éppen fotót vagy videót készítenek telefonjukal, nyilvánvaló módon az említett Instagram-, illetve TikTok-csatornákra.

A produkción belül a szerkesztők által a játékosoknak kitzűzött *feladatok* és tevékenységek formájában is erőteljesen megjelent és tematizálódott a közösségi média. A produkció szerves részét képező tematikus hetek sorában rögtön a második, úgynevezett „influencerhéten” a játékosok azt a feladatot kapták, hogy toborozzanak minél több követőt Instagram-fiókjaikon, ennek érdekében intenzív tartalomgyártásba kezdtek, a követőszámok alakulásáról pedig naponta kaptak információt, visszajelzést. A játék tizedik, „interaktív” hetében a produkció közösségimédia-oldalain (különösen az Instagramon) keresztül a nézők közvetlenül beleszólhattak, beavatkozhattak a villabeli eseményekbe, például abba, hogy az egyes játékosoknak milyen házimunkát kell elvégezniük. A játék tizenharmadik hete „médiahét” volt, ekkor a résztvevők azt a feladatot kapták, hogy készítsenek a produkció hivatalos TikTok-csatornájára páros challenge típusú rövid videókat, ezek közül a legsikeresebbek milliós nézettséget értek el a platformon. A játék első harmadában egy alkalommal a villalakók lehetőséget kaptak arra is, hogy anonim módon, név nélkül kommenteljék egymás közösségimédia-tartalmait, amiből komoly konfliktusok alakultak ki.

A játékosok mellett a *műsorvezetők* megnyilvánulásai is többféle módon irányították rá a nézők figyelmét a kapcsolódó közösségimédia-felületekre. A napi tévés összefoglalók már-már rituálisan ismétlődő mozzanataként a műsorvezetők mindig ugyanazt az előre megfogalmazott szöveget elmondva hívták fel a televíziónézők figyelmét a produkció különböző közösségimédia-oldalaira, kérve őket, hogy „kövessék be” azokat. E fiók neve, logója a képernyő meghatározott részén vizuálisan is megjelent. A műsorvezetők ezenfelül (különösen a széria elején) többször megemlézték a Messenger üzenetküldő szolgáltatás keretében létrehozható VV11 „kibeszélőcsoportokat”, vagy éppen a produkcióhoz kapcsolódó mémek készítésére biztatták a nézőket. A napi összefoglalóban feltett kérdésekről tartott úgynevezett „napi szavazás” szinterei is részben a közösségi oldalak voltak, például az Instagram story funkciója. Emellett a produkció Instagram-fiókján adott élő közvetítésekben olyan exkluzív felvételeket láthatnak a követők, amelyek révén például a párbajra induló vagy onnan visszatérő játékosok útját követhették élőben a stúdió és a villa között, azaz bepillanthatnak a produkció kulisszái mögé is. Mindez tovább növelte a közösségi felületek ismertségét, vonzerejét és presztízsét a nézők körében.

Ezek a műsorszerkesztési technikák, verbális és vizuális üzenetek végső soron a műsorkészítőknek azt a törekvését szolgálták, hogy a különféle médiaplatformok konvergenciájának¹⁰ kiaknázásával, a különböző közönségek aggregálásával a produkció körül minél nagyobb létszámú közönséget építsenek fel. Ezzel összefüggésben a kereskedelmi csatornán futó show-műsor mint médiaszöveg fogyasztása, befogadása nem korlátozódott a televízióműsorok, esetleg a streaming-tartalomfolyam megtekintésére, hanem a felsorolt médiafelületeken zajló kibeszélés, megvitatás, véleménynyilvánítás révén jelentősen kiterjeszkedett a televízió, a web és a közösségi média alkotta konvergens és hibrid médiaökoszisztémába.

■ Az egyes közösségimédia-platformokon demográfiai értelemben és a használati preferenciákat tekintve is többé-kevésbé eltérő közönségszegmensek vannak jelen, és hasonlóképpen eltérőek a felhasználói viselkedés platformspecifikus normái és mintázatai is. Az alábbiakban a @valovilagról TikTok-fiókon, vagyis a produkció hivatalos TikTok-csatornáján zajló felhasználói diskurzus fontosabb jellemzőit foglalom össze, amelyek a televíziós produkció időtartama alatt közölt 182 rövid videóhoz kapcsolódó hozzászólások elemzéséből állapíthatók meg. A vizsgált hozzászólások jellemző mintázatot alkotnak, a megjelenő téma és az észlelhető attitűd alapján néhány hozzászólástípus egyértelműen leírható.

A kommentek egy része valamiféle **állásfoglalás** a játékosokra vonatkozóan, a hozzászóló egyes szereplők iránt táplált érzéseinek a megfogalmazása. A villában zajló és a közösségimédia-tartalmakban is látható események gyakran olyan erős érzelmi töltetűek, hogy a produkciót figyelemmel kísérő, abba érzelmileg bevonódó nézőket állásfoglalásra készítenek. A hozzászólók rendre kinyilvánítják, kinek a pártján állnak a „jó és rossz” harcában, illetve, hogy a szereplők közül szerintük ki áll a jó és ki a rossz oldalon. Nyelvileg az ilyesfajta állásfoglalások gyakran a szurkolói zsargonra épülnek (én X. Y.-nak drukkolok, ő a legjobb, győzzön ő, X. Y.-t utálok, essen ki). Ez a fajta „szurkolás”, akárcsak sportmérkőzés vagy valamilyen viadal, verseny esetén, itt is gyakran a támogatott, kedvelt versenyzőnek szóló biztató hozzászólás formáját ölti (hajrá, X. Y!).

Egy másik csoportot alkotnak az érzelmi vagy kognitív megérintettség, bevonódás következtében a villalakók viselkedését, külsejét (testi adottságait vagy megjelenését, valamilyen tulajdonságát) vagy egész személyiségét **minősítő, értékelő** (pl. kövér, igénytelenül öltözik, csúnya, szép, okos, erkölcstelen, hazug stb.) megjegyzések. A villabeli játékosok szóhasználatában és a követők közösségimédia-kommentjeiben is gyakran jelenik meg a valamelyik játékosal való **azonosulás** témája. A játékosokkal a riportszobában készített interjúkban és a kiválasztásokkor megfogalmazott indoklásokban is rendszeresen elhangzott, hogy melyik társukkal tudnak vagy nem tudnak azonosulni, és hogy közösségi médiabeli követőik bizonyára villabeli viselkedésük miatt tudnak velük azonosulni. Ennek a kifejezésnek a jelentése tehát a vizsgált diskurzusban szintén a valaki melletti állásfoglalás, szolidaritás vállalása, a kapcsolódás kinyilvánítása. A követők egy-egy játékos vicces viselkedését (álmos ébredés, unott-jatékos takarítás stb.) megmutató videók láttán gyakran nyilatkoznak úgy, hogy ők maguk is gyakran viselkednek így, vagyis lényegében párhuzamot vonnak saját maguk és a játékosok között, tehát mintegy azonosulnak velük. Ezt sok esetben a csatornán felhasználóként jelen lévő ismerőseikkel közvetlenül is megosztják, akit az adott kommentben betaggelnek, azaz felhasználónévvel bejelölnek (@felhasználónév mikor van kajám, és kérni akarsz, és én így reagálok – *nevető emoji*, *felkiáltójelek* – @felhasználónév mikor megeszem a puredet, Ez én karácsonykor xd, mindha magamat látnám stb.). A hozzászólások jelentős része egyébként is pusztán egy másik, ismerős felhasználó nevének megadását tartalmazza, ennek funkciója a másik személy figyelmének felhívása az adott tartalomra, hiszen a betaggelés a másik fél fiókjában megjelenik, és ezen a módon lényegében a kívánt videóhoz, illetve az ahhoz kapcsolódó kommenthez irányítja az illetőt. Így a tartalom olyanokhoz is eljut a platformon belül, akik esetleg egyébként nem követik a fiókot.

Sok kommentelő nyilvánít **véleményt a produkció színvonalával**, szórakoztató voltával kapcsolatban. Az ilyen minősítő, értékelő megjegyzések kisebb részben elismerően, többségükben azonban inkább kritikusan viszonyulnak a produkcióhoz. Bírálják a szereplők alacsony színvonalát, a műsor igénytelenségét, a műsorvezetők teljesítményét, és gyakran hasonlítják a mostani sorozatot az általuk jobbnak ítélt korábbi szériákhoz. Végül a sajátosan egyszerű, ám annál gyakoribb hozzászólás-típus mindössze egy **nevető emojit** tartalmaz. Ezzel a rendkívül egyszerű és rövid megnyilvánulással a felhasználók azt jelzik, hogy a tartalom vicces, humoros, megnevettette őket. Az emojik ilyen módon történő használata performatív jellegű, cselekvést jelöl, és egyben közösséget teremt mindazokkal, akik ugyanazon a tartalmon máskor máshol ugyanúgy nevetnek.

Jól látható tehát, hogy a videók kommentszekcióiban kibontakozó diskurzus, ami gyakran kifejezetten vitajellegű, meglehetősen **polarizált**. Az egyes játékosok hívei és ellenségei egymás után szólnak hozzá, nagyon sarkos és kontrasztos ítéleteket fogalmazva meg. Középut, mérsékelt vagy árnyalt vélemény alig fordul elő. Az erőteljes polarizáció minden bizonnyal összefügg a megjegyzések terjedelmével: a platformon szokásos hozzászólások jellemzően rövidek, néhány szóból, esetleg pár rövid mondatból állnak. Ezt értelemszerűen az okostelefonos applikáció használati jellemzői magyarázzák, telefonnal a kézben nem komfortos, nem egyszerű hosszabb szövegeket, komplex és részletes gondolatmeneteket leírni. Minél rövidebb a megnyilvánulás, szükségképpen annál inkább leegyszerűsített az érvelés, sarkosabb a megfogalmazott vélemény. Mivel pedig a tartalom maga a fentiek miatt állásfoglalásra ösztönzi a felhasználókat, a minősítés, az ítélet többnyire tehát karakteres, ami könnyen ellenséges, durva, sértő, abuzív megnyilvánulásokhoz vezet. Ezek pedig a legkevésbé sem racionális vagy érvelő jellegűek, inkább **érzelmeket, sőt indulatokat** fejeznek ki és generálnak. A látottakkal kapcsolatos szenvedélyes véleménynyilvánítás, a játékosokkal való identifikáció és a közönség megosztottsága, polarizációja szorosan összefügg, és mindezt a gyártók által közzétett tartalmak erőteljesen provokálják.

Fontos megjegyezni, hogy a kutatás során tett megfigyelések szerint a különféle platformok közönsége egymástól többé-kevésbé eltér, a produkció teljes közönsége tehát meglehetősen rétegzett. Következésképpen a különböző felületeken más-más stílusú és jellegű diskurzus zajlik, más a felhasználói kör demográfiai és szociokulturális háttere, ez a hozzászólások nyelvi minőségéből, kidolgozottságából egyértelműen látszik. A TikTok valamennyi más kapcsolódó platform között mind a megnyilvánulások nyelvezete, szóhasználata és helyesírása, mint a diskurzus stílusa tekintetében a legalacsonyabb színvonalú. Gyakori a trágárság, a vulgáris, durva stílus, az igénytelen és pontatlan nyelvhasználat, a hibás írás.

Befogadás és vita

■ A bemutatott diskurzus tárgya végső soron tehát egy kortárs popkulturális szöveg esztétikai és morális, illetve tágan értelmezve politikai szempontú megvitatása, értelmezése a fogyasztás és befogadás gyakorlatai során. A ValóVilág 11 széria (azaz a televíziós tartalom és annak újraserkesztett, újracsomagolt darabjai a közösségi oldalakon) médiaszövegként a kortárs populáris kultúra megosztó aaudiovizuális szövegkorpusza. Az esztétikai vonatkozások elsősorban a médiaszöveg minőségével, kidolgozottságával, értékességével vagy értéktelenségével

vel kapcsolatos megnyilatkozásokban érhetőek tetten. A morális szílat a szereplők villabeli viselkedéséről és a műsor gyártóinak felelősségéről alkotott ítéletek képviselik, politikainak pedig a társadalmi nemi és egyéb kulturális politikákra (például a sorozat meleg karakterének viselkedése kapcsán), illetve a megjelenő társadalmi értékekre reflektáló megjegyzések minősíthetők.

Mindezek alapján, joggal merül fel a kérdés, hogy az esztétikai, morális és politikai diskurzusokat vizsgáló társadalomtudományi elméletek tükrében miként érthető meg és hogyan értelmezhető a VV11-ről a TikTok vizsgált csatornáján zajló diskurzus. Miben rejlik az ilyesfajta viták mélyebb társadalmi és főként kulturális jelentősége? Mi az értelmük a vizsgált online interakcióknak a szélesebb társadalmi nyilvánosság és a közbeszéd perspektívájából? Mi a szerepe a vélemények ilyen módon történő kinyilvánításának, a vitában való állásfoglalásnak? A következőkben néhány ismert és klasszikus elméletet alapul véve próbálok kijelölni az értelmezés kereteit.

Vajon Habermasnak a racionális, érvelő és az állam hatalmát a maga módján kontrollálni képes polgárin nyilvánosság-ideálja¹¹ vagy a kommunikációba integrált normákra hivatkozó kommunikatív-etika-koncepciója¹² alkalmas-e ezeknek a kortárs befogadói gyakorlatoknak a vizsgálatára? A hozzászólásokat olvasva egyértelműen látszik, hogy sem a racionális érvelés, sem a higgadt, tárgyyszerű vita nem jellemzi a VV11 kapcsán zajló diskurzust. Bár esztétikai és kulturális politikákat érintő kérdések felmerülnek, a véleménynyilvánítás többnyire indoklás nélküli kinyilatkoztatás formájában történik, sem a konszenzuskeresésnek, sem a kommunikatív interakciókban gyökerező együttműködésnek a nyomait nem találjuk. Ellenkezőleg: a hozzászólóknak láthatóan nem céljuk saját véleményük részletes (és így vitathatóvá váló) kifejtése, sem a másik álláspontjának megismerése, megértése. A saját állásfoglalások kinyilvánítása a többségi döntés logikáját követi. Akár csak a televíziós produkcióban felmerülő döntési helyzetekben, vagyis a szavazások során, itt is az egyéni vélemény többségivé transzformálása a hozzászólók célja. Ezért nyilvánítanak véleményt a játékosokról, és fogalmazzák meg igényüket arra vonatkozóan, hogy kinek kellene győznie. A többségi logika a modern demokráciákban a politikai gyakorlatok alapelve: a többségi döntés mindenkire érvényes, az ellenvéleményt képviselő kisebbségre is. A polarizáltság, megosztottság, ellenséges hangnem a nyilvános közéleti viták ismerős jellemzője.

A mindennapi élet másik szférájára, a sport mint társadalmi-kulturális jelenség bizonyos gyakorlataira ugyancsak ráismerhetünk a valóságshow-k befogadását megfigyelve. Ahogy a versenysport spektakulummá lett eseményei alkalmat adnak a rajongói identifikáció, a szurkolás és az ehhez kapcsolódó érzelmek (öröm, harag, indulatok, szimbolikus és tetteleges összecsapások) megélésére és kinyilvánítására, úgy ezek a sajátos projekciók a populáris médiaszöveg fogyasztásában is megjelennek.

A média rituális elmélete a valóságshow-k és egyéb populáris médiaszövegek, illetve az ezekhez kapcsolódó befogadói viselkedés értelmezéséhez olyan koncepciót kínál, amely azokat hangsúlyozottan nem a habermasi értelemben vett racionális vita gyakorlataiként, hanem szimbolikus-rituális cselekvésekként fogja fel. E megközelítés szerint a populáris médiában láthatóvá tett normaszegő viselkedés, és általában az úgynevezett „trash kultúra”, nem egyszerűen megsérti és megkérdőjelezi a normákat, hanem a normasértő viselkedés bemutatásával magukat a megsértett normákat, közvetve a társadalmi normalitást rajzolja körül és tematizálja.¹³ A befogadás diskurzív gyakorlatainak funkcióját nem a ra-

cionális mérlegelés és morális kritika megvalósításában, hanem egyfajta örömelvnek a karnevalisztikus fogyasztói performansz során történő megélésében látja. Ugyanakkor ez a megközelítés nem foglalkozik az ilyesfajta tartalmakat előállító és terjesztő médiavállalkozások motivációival, üzleti érdekeivel.

Michel Foucault¹⁴ a társadalmi világot átszövő diskurzusokat szimbolikus (és ebben az értelemben nem racionális) nyelvi és hatalmi rendszerekként írja le, amelyek a szövegek termelése révén társadalmi intézményeket, hatalmi viszonyokat hoznak létre és működtetnek. A diskurzus – amely egyszerre a szövegek keletkezését irányító szabályrendszer, a létrejött szövegek összessége és sajátos hatalmi gyakorlat – tehát uralmi tényezőként működik, birtokba veszi, invesztálja és társadalmi-kulturális értelemben megalkotja az emberi testet és személyiséget. A kortárs közösségi médiában zajló és jelen esetben a kereskedelmi médiumok gazdasági-üzleti logikái által fűtött laikus diskurzus sajátos fogalmakat kínál fel a résztvevők számára, kitermeli a megtehető kijelentések bizonyos típusait, kirajzolja a vélemények szóródásának terét. Végso soron olyan hatalmi rendszerként működik, amely (újra)termeli a populáris média közönséget: jellegzetes viselkedésformákat mutat fel és legitimál, társadalmi típusokat (például hétköznapi celebritásokat) termel ki és termel újra.

A médiaszövegek befogadását szemiotikai megközelítésben vizsgáló birminghami kultúrakutatók nyomán a valóságtelevíziós tartalmak diszkurzív fogyasztása az értelmezés folyamata felől is vizsgálható. A médiaszövegek poliszémikus voltát és a jelentésnek a befogadás során történő teljessé válását hangsúlyozó Stuart Hall¹⁵ a fogyasztói dekódolás három különböző pozícióját írja le. A befogadás gyakorlatai megoszlanak a domináns, az egyezkedő és a szembehelyezkedő értelmezések között, így a médiafogyasztás közösségi léptékben változatos és dinamikus jelleget ölt. A lehetséges befogadói viszonyulások sokfélesége – ahogy azt a gyakorlatban látjuk – vitára, az álláspontok ütköztetésére ad módot, különösen a közösségi média felületein.

A nyilvánossá tett befogadói vélemények, láhattuk, nem leíró módon viszonyulnak a valósághoz. Kijelentenek, ítéleznek, elismernek vagy elutasítanak, sértegetnek, verbálisan bántalmaznak, esetleg jókívánságokat fogalmaznak meg. Az online térben jelen lévő ágensek nyelvi megnyilvánulásai verbális aktusok, beszédcselekvések¹⁶. A közös értékekről, normákról, társadalmi-kulturális politikákról folyó diskurzusoknak a közösségi média terébe való egyre fokozódó átterelődése az ilyesfajta vitákat kísérő érzelmek eszkalálódását is ezeken a felületeken teszi lehetővé, illetve idézi elő. Ezek a helyzetek azonban nélkülözik azokat a fékeket és kontrollmechanizmusokat, amelyek a személyközi interakciók élő helyzeteiben a másik fél személyként történő észlelésével összefüggésben gátat szabnak az indulatok kiadásának, és reflexióra ösztönzik a feleket.

A valóságshow-knak és más populáris médiaszövegeknek, illetve azok befogadásának közösségimédia-terekben történő kiterjesztése olyan jelenség, amely mindenképpen további kutatásra érdemes, és hozzásegíthet annak mélyebb megértéséhez, hogy miként formálódik át a televízió szerepe a jelenkori konvergens médiában.

■ JEGYZETEK

1. <https://www.rtlmost.hu/welcome>

2. Bár a 0–24 órás streaming ígérete szerint lényegében szűrés és szelektálás nélkül mutatta a villalét pillanatait, valamilyen mértékű szerkesztés – például egyes kamerák képeinek időleges kiiktatása – nyomai itt is megfigyelhetők voltak.

3. <https://rtl.hu/valovilag>
4. <https://www.facebook.com/ValoVilag>
5. <https://www.instagram.com/valovilag/?hl=hu>
6. @valovilagrtl
7. A fiókok a résztvevők produkcióbeli nevének megfelelően egységesen a VVPiros, VVReni, VVBarna, VVRico, VVKriszti stb. típusú elnevezéseket kaptak.
8. <https://www.facebook.com/groups/856254951826152/>
9. <https://www.reddit.com/r/VV11/>
10. Csigó Péter: *Konvergens televíziózás. Web – TV – Közösség.* L'Harmattan, Bp., 2009.
11. Habermas, Jürgen: *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása.* Gondolat, Bp., 1971.
12. Habermas, Jürgen: *A kommunikatív etika.* Új Mandátum, Bp., 2001.
13. Császi Lajos: *A valóságtelevíziózás társadalmi szerepe a késő modernitásban,* Médiakutató 2009/2. web: https://www.mediakutato.hu/cikk/2009_02_nyar/04_valosagtelevizio (2023. 05. 19), Császi Lajos: *A Mónika-jelenség kulturális szociológiája.* Gondolat Kiadó – PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, Budapest–Pécs, 2011.
14. Michel Foucault: *A diskurzus rendje.* Holmi 1991/7. 868–889.
15. Stuart Hall: *Encoding and Decoding in the Television Discourse.* Discussion Paper. University of Birmingham, 1973.
16. John L. Austin: *Tetten ért szavak.* Akadémiai Kiadó, Bp., 1990.

